

Visie Jeugdzorg

Uitgaan van de sociaal maatschappelijke identiteit van Beemster:
Pragmatisch en dichtbij de praktijk.

Opstellers:
Saskia de Vries, beleidsmedewerker
Leida Prins, CJG coördinator
Ben Schroevers, procesondersteuning
April 2013

Inhoud

Samenvatting

Inleiding

Deel 1: Korte evaluatie Centrum van Jeugd en Gezin

1. Huisvesting, inrichting en samenwerking tussen kernpartners in de frontoffice
2. Lokale coördinatie en aansturing van het loket
3. Lokale communicatie en PR
4. Versterken Hometeam en opzet van casusoverleg
5. Conclusie

Deel 2: Transitie Jeugdzorg in het kort

6. Definitie
7. Hulpverleningsvarianten
8. Visie 'Gezinsondersteuning' in Zaanstreek-Waterland

Deel 3: Visie Beemster op de transitie Jeugdzorg (lokaal)

9. De visie voor jeugdzorg uitgewerkt
10. Passend onderwijs
11. Werkwijze
12. Dorpszorg Jeugd
13. Regievoering in Beemster

Deel 4: Visie Beemster op bovenlokale samenwerking

14. Aanleiding
15. Er gaat niks boven Zaanstreek-Waterland"
16. Stappenplan en afwegingskader
17. Schaalniveau per jeugdhulp
18. Conclusies

Bijlagen

3

Lijst met gebruikte afkortingen

Samenvatting

Inmiddels kunnen we zeggen dat het Centrum van Jeugd en Gezin op een goede locatie is gevestigd en dat het een begrip is geworden. Inwoners zijn bekend met de naam en weten het CJG te vinden. De bekendheid van het CJG is hoog in vergelijking met andere gemeenten.

In Beemster zijn goede voorschoolse voorzieningen, brede school- en naschoolse activiteiten. Het CJG werkt intensief samen met de lokale partijen zoals de scholen, voorschoolse en naschoolvoorzieningen, jongerenwerk, politie en de bibliotheek. Er worden laagdrempelige activiteiten georganiseerd maar ook thema's samen met de scholen en kinderopvang.

Samenwerking tussen gemeente, school, kinderopvang, ouders en de verschillende zorgaanbieders is cruciaal voor het slagen van de nieuwe aanpak: dorpszorg

Op dit moment zijn de doelstellingen van het onderwijs, kinderopvang en jeugdzorg nog verschillend. Er moet een basisklimaat voor kinderen komen waar de specialisten dus naar voren worden geschoven. Deskundigheid moet dichterbij de 'vindplaats' komen. Niet alleen fysiek dichterbij, maar ook in samenwerking.

Verbinden en vertrouwen zijn de voorwaarden voor een succesvolle verandering. We zijn in Beemster op de goede weg. Er wordt samengewerkt met de 'vindplaatsen' en samen wordt gekeken naar een gezamenlijk aanbod zoveel mogelijk op maat.

In 2013 wordt ons plan van aanpak versterkt alsmede de basis van de samenwerking met de 'vindplaatsen'. In 2014 zijn we er klaar voor om meedoen te doen aan de pilot opdrachtgeverschap ambulante jeugdzorg. Hierdoor kunnen we meer vorm geven aan de werkwijze Dorpszorg.

Beemster wil het 'voorveld' en de ambulante zorg zoveel mogelijk lokaal organiseren, maar wil ook verder kijken dan de eigen gemeentegrens. We zoeken de ambtelijke samenwerking met Purmerend in 2013 al op.

Dit document geeft ons een start en basis waar we als gemeente Beemster voor staan en naar toe willen werken. Vanwege de nog vast te stellen jeugdwet en de andere transities zal dit document in ontwikkeling blijven.

Inleiding

Landelijk, regionaal en lokaal wordt er veel gesproken over de decentralisatie Jeugdzorg. Over de algemene principes en uitgangspunten die voortkomen uit de visie op de Jeugdzorg is men het eens. Dit is ook bekrachtigd in het regeerakkoord 'Bruggen slaan'. Dat slaat met name op het centrale uitgangspunt 'één gezin, één plan, één regisseur' bij de decentralisaties in het sociale domein. Hierbij hebben de gemeenten een duidelijke rol als eerste overheid.

Wel zal veel afhangen van de randvoorwaarden. Een van die randvoorwaarden betreft de uitwerking van de drie decentralisaties (Jeugdzorg, AWBZ en participatiewet) naar een toekomstbeeld met louter 100.000+ gemeenten. Ook de wetgeving, de nieuwe Jeugdwet, kent nog veel vragen over de verdeling van verantwoordelijkheden en bevoegdheden.

De fase van verdere uitwerking en concretisering blijft daarmee lastig. Voor de visie op de Jeugdzorg geldt dat in de regio Zaanstreek Waterland uitgangspunten zijn geformuleerd die dienen als basis voor de inrichting van de Jeugdzorg in Beemster.

Er is bij de Jeugdzorg geen sprake van een (wettelijke) feitelijke overdracht van taken en verantwoordelijkheden. Het zal op een eigen en inhoudelijke wijze worden opgebouwd.

De decentralisatie van de Jeugdzorg betekent dat;

1. De gemeente beleidsmatig en financieel verantwoordelijk wordt voor de uitvoering van alle jeugdzorg
2. Er een financieringssysteem komt voor het huidige preventieve jeugd beleid, de huidige vrijwillige provinciale jeugdzorg (de jeugd LVG (licht verstandelijk gehandicapten), jeugd ggz (geestelijke gezondheidszorg), jeugdbescherming en jeugdreclassering. Hier komt de samenhang met decentralisatie van de AWBZ duidelijk naar voren.
3. Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) dient als frontoffice voor alle jeugdzorg van de gemeente.

Daarbij wordt het huidige budget verlaagd, dit betekent dat er met minder middelen hetzelfde of meer moet worden gedaan,. Het kostenbewustzijn bij te maken keuzes mag niet worden onderschat.

De kansen liggen in bewezen principes als:

- o Investeren op preventie verhoogt de (arbeids)participatiegraad;
- o eigen kracht en eigen verantwoordelijkheid van burgers leidt tot duurzame effecten.

Proces

Met de (door)ontwikkeling van het CJG zijn al stappen gezet die aansluiten bij principes die de transitie Jeugdzorg kenmerken. We hoeven niet bij nul te beginnen. Er wordt al samengewerkt met kern-, en ketenpartners en er is een Brede School Beemster opgericht. Gebruik makend van de lokale investeringen en kansen heeft in december 2012 in de gemeente Beemster een bijeenkomst plaatsgevonden met als doel:

“ benoemen hoe de preventieve taken (ondersteuning, licht ambulante, jgz) in de nieuwe stijl kunnen worden uitgevoerd.”

Professionals en managers van de CJG partners en de schoolbesturen in Beemster zijn hierbij aanwezig geweest. Met het veld is gezocht naar nieuwe (werk) principes die al in 2013 en 2014 kunnen worden uitgevoerd. Daarbij zijn krachten en valkuilen van de gemeente Beemster benoemd en is gezocht naar wat nodig is om de (preventieve) jeugdzorg in een nieuwe stijl succesvol te laten zijn. De opbrengst van de bijeenkomst is verwerkt in dit document.

In dit document vindt u een beschrijving van de visie en werkwijze voor de komende periode om voor te kunnen sorteren op de overdracht van taken in 2015.

Deel 1. Korte evaluatie Centrum van Jeugd en Gezin

De gemeenten hebben de wettelijke taak gekregen om voor 2011 een Centrum voor Jeugd en Gezin (afk. CJG) te realiseren. In 2009 heeft de gemeente Beemster de 'Startnotitie Centrum voor Jeugd en Gezin' goedgekeurd. Op 25 november 2009 heeft de gemeente een workshop CJG georganiseerd voor alle kernpartners die lokaal en regionaal betrokken zijn bij de zorgverlening in Beemster. Een plan van aanpak is vastgelegd in het 'Implementatieplan CJG Beemster' (7 april 2010). Op 2 juni 2010 is een Intentieverklaring tot samenwerking vastgesteld en ondertekend door 18 partners¹.

Uitgangspunten

In de *Startnotitie Centrum voor Jeugd en Gezin* (2009) zijn de uitgangspunten van het CJG Beemster vastgelegd:

a. Het kind staat centraal

Het CJG moet er zijn voor alle Beemster kinderen/jongeren van – 9 maanden tot 23 jaar en hun ouders. Het zet zich in voor kinderen waarmee het goed gaat (algemene preventie) maar ook voor kinderen die extra aandacht nodig hebben (gerichte preventie en hulpverlening).

b. Laagdrempelig en preventief

Het CJG moet voor jeugdigen, ouders en professionals ervaren worden als een laagdrempelige voorziening. Er moet een frontoffice (digitaal) zijn die herkenbaar is voor klanten met een fysiek loket in de gemeente. De wijze waarop het bereikbaar is en wanneer moet duidelijk zijn voor de doelgroepen. Aansluitend op het landelijk beleid is het CJG in de eerste plaats een preventieve voorziening.

c. Regierol van de gemeente

De gemeente dient de rol van regisseur op zich te nemen. Dit betekent dat wij de partijen op het gebied van jeugdbeleid, gezondheidszorg en zorg bij elkaar brengen. Wij zijn verantwoordelijk voor het gezamenlijk realiseren van afstemming en samenwerking binnen het CJG.

d. Uitbouwen samensmeden van de bestaande voorzieningen

Het CJG moet geen nieuwe verdragende tussenlaag worden. Het moet een instrument zijn dat de samenwerking tussen de bestaande voorzieningen in de gemeente en de regio optimaliseert.

Het *Implementatieplan CJG Beemster* (2010) is geschreven als plan van aanpak in vier deelprojecten, huisvesting, inrichting, samenwerking tussen kernpartners in een frontoffice; de lokale coördinatie en aansturing van het loket; communicatie en PR; het versterken van het Hometeam.

1. Huisvesting, inrichting en samenwerking tussen kernpartners in de frontoffice

Doelstelling 2010:

Het opzetten en inrichten van een loket Centrum voor Jeugd en Gezin binnen de daartoe aangewezen locatie. De samenwerking tussen de kernpartners in frontoffice van het Centrum voor Jeugd en Gezin optimaal te laten verlopen.

Huisvesting

In september 2010 is het CJG-Beemster van start gegaan. De locatie voor het fysieke inlooppunt van het CJG was gehuisvest in het wijkcentrum Middeldwijk, Prinses Beatrixpark 54 in Middenbeemster. Het daar gevestigde consultatiebureau voor 0-4 jaar is onderdeel geworden van het CJG Beemster. Nadat de huur van het CJG niet meer in de gemeenschappelijke regeling GGD zat, bleek dat de huur voor het CJG te hoog werd. Hierop is gezocht naar een andere locatie. De nieuwe locatie werd gevonden in de bibliotheek. Deze is verbouwd en voldoet aan de wensen van het CJG. De locatie ligt naast huisarts en een basisschool waardoor het CJG nu in de natuurlijke looproute ligt van ouders. De

¹ De deelnemende partijen zijn: gemeente Beemster, GGD Zaanstreek-Waterland, Sociaal Maatschappelijke Dienstverlening Zaanstreek-Waterland, Stichting MEE, Stichting Samenwerkingsverband Primair Onderwijs Waterland, Stichting Samenwerkingsverband Primair Onderwijs Noord-Kennemerland, Stichting Bureau Jeugdzorg Agglomeratie Amsterdam, Huisarts mevrouw L. Kemper, Huisarts heer W.F. Brussel, basisschool de Blauwe Morgenster, basisschool de Bonte Klaver, basisschool de Bloeiende Perelaar, basisschool de Lourdesschool, Stichting Kinderopvang Beemster, Stichting Welsaen, Spirit Zaanstreek-Waterland, Dietistenpraktijk mevrouw E. Pereboom.

locatie heeft het CJG laagdrempeliger gemaakt en meer bekend onder ouders, jongeren en kinderen maar ook senioren. De nieuwe locatie is voor meer doeleinden beschikbaar. Naast het consultatiebureau en opvoedspreekuur kunnen ook de verschillende kernpartners er gebruik van maken en de zolder wordt met regelmaat gebruikt voor diverse overleggen.

Samenwerking in de gemeente Beemster

De CJG-coördinator heeft informatie en voorlichting gegeven bij de vier basisscholen, de kinderopvang, peuterspeelzaal, buitenschoolse opvang en huisartsen om de functie van het CJG onder de aandacht te brengen. Inmiddels is het CJG goed ingeburgerd in de lokale structuur. Het CJG kent verschillende overlegvormen waarin zij deelneemt.

Zorgstructuren voor jongeren van 0-23 jaar in de Beemster		
Overleg	Taak	frequentie
Hometeam Beemster Jeugd Deelnemers: huisartsen, maatschappelijk werk, politie, leerplichtambtenaar, Spirit opvoedingsondersteuning schoolmaatschappelijk werk, GGD wijkverpleegkundige, Welsaen jongerenwerk, Brijder Stichting verslavingszorg, MEE zorg voor verstandelijk gehandicapten, Dijk en Duin psychiatrische hulpverlening, Wooncompagnie, GGD bemoeizorg etc.	- Zorgsignalen van jongeren en gezinnen met verhoogd risico (multi problem gezinnen).	4 x per jaar met diverse lokale en regionale organisaties
CJG-casusoverleg Deelnemers: betrokken hulpverleners en adviserende organisatie indien nodig	Individuele zorgvragen van kind/gezin met uitgebreide problematiek	Binnen 2 weken afhankelijk van de ernst van de zorgvragen.
Zorg Advies Team Deelnemers: Intern begeleider, leerkracht, directeur, Samenwerkingsverband, Onderwijsbegeleidingsdienst Schoolmaatschappelijk werk	Overleg op de basisscholen om leerproblemen en zorgsignalen van leerlingen te bespreken met instemming van ouders.	2 – 3 x per jaar, elke basisschool heeft een eigen werkwijze.
Jeugdnetwerkoeverleg Gemeente Politie Veiligheidsadviseur CJG Clup Welzijn	Middels een ketenaanpak overlastgevend jongeren in beeld krijgen en te houden en te bestrijden van overlast	Incidenteel bij melding

Veiligheidshuis politie raad van de Kinderbescherming\ Bureau Jeugdzorg Parket openbaar ministerie Halt, GGD, GGZ, CJG leerplicht, gemeente etc.	een netwerksamenwerking tussen straf-, zorg- en (andere) gemeentelijke partners waarin zij onder eenduidige regie komen tot een ketenoverstijgende aanpak van complexe persoons-, systeem- en gebiedsgerichte problematiek om ernstige overlast en criminaliteit te bestrijden	Incidenteel bij melding
Brede School Beemster Schooldirecteuren Directeur SKB Gemeente CJG	Overleg om te komen tot een goed aanbod voor de ontwikkeling van de kinderen. Tevens zoveel mogelijk afstemmen van aanbod en doorlopende leerlijnen.	6x per jaar

2. Lokale coördinatie en aansturing van het loket

Doelstelling 2010:

Het ontwikkelen van een effectieve en efficiënte aansturing en coördinatie van de dagelijkse werkzaamheden binnen het Centrum voor Jeugd en Gezin.

Coördinatie en aansturing loket:

Vanaf 1 september 2010 is er een CJG-coördinator aangesteld voor 12 uur per week in dienst van de gemeente Beemster. Deze functie was gecombineerd met 12 uur beleidswerkzaamheden voor de afdeling Samenleving. In de praktijk bleek dit een lastige combinatie en is er gekozen om de functie van CJG coördinator te beleggen bij de GGD.

Dit heeft een positief effect gehad want de coördinator is naast teammanager van het consultatiebureau ook coördinator en dit werkt goed. Er is meer feeling met het team en de praktijk.

Taken van de CJG-coördinator:

De CJG-coördinator heeft coördinerende taken, beleidsvoorbereidende taken uitgevoerd en zij is procesregisseur bij casussen met complexe problematiek. Zie voor specifiek de taken de bijlage. Tevens is de CJG-coördinator betrokken bij de ontwikkelingen en voorbereidingen van de transitie Jeugdzorg.

3. Lokale communicatie en PR

Doelstelling 2010:

Doel van dit deeltraject is het informeren van interne en externe betrokkenen (o.a. de inwoners van de gemeente) over de ontwikkelingen en actuele zaken rondom het CJG..

Communicatie en PR:

Het CJG maakt van verschillende manieren van communicatie gebruik. Zo heeft het CJG een eigen website waarop verschillende onderwerpen staan waar ouders informatie kunnen vinden of vragen kunnen stellen. Tevens worden daar de algemene aankondigingen gedaan. Samen met de scholen is afgesproken dat als er iets te melden is dat belangrijk is voor de ouders en kinderen dat het CJG een stukje voor de nieuwsbrief van de scholen kan aanleveren.

Het CJG heeft tevens eigen folders met opvoedingsadviezen en dergelijke. Deze hangen op de scholen, kinderopvang, buitenschoolse opvang, peuterspeelzalen, bibliotheek en gemeente .

Tevens verstuurt het CJG nieuwsbrieven naar de kernpartners van het CJG om ze op de hoogte te houden van de nieuwste ontwikkelingen.

4. Versterken Hometeam en opzet van casusoverleg

Beleidsplan 2010:

Doel van dit deeltraject is verder versterken van het casuïstiekoverleg bij het Hometeam Beemster. Komen tot een vergadermodel, waarin is vastgelegd: wanneer komt het Hometeam bij elkaar, wie zijn de deelnemers, wijze van casusinbreng, agendavaststelling, privacyprotocol voor volwassenen en kinderen, aansturing Hometeam.

Hometeam Beemster

Het Hometeam Jeugd en Volwassenen bestaat sinds 10 jaar in de gemeente Beemster vanwege de noodzaak om zorgsignalen te melden voor een tijdige aanpak. In andere gemeenten bestaat dezelfde opzet, in grotere steden functioneren Buurtnetwerken.

Werkwijze Hometeam Jeugd:

Het Hometeam komt 4 x per jaar bij elkaar met diverse regionale en lokale vertegenwoordigers. Deelnemers zijn: huisartsen, maatschappelijk werk, politie, Brijder Stichting voor verslavingszorg, Spirit opvoedingsondersteuning, MEE zorg voor verstandelijk gehandicapten, Dijk en Duin psychiatrische hulpverlening, Leerplichtambtenaar, Wooncompagnie, GGD bemoeizorg, schoolmaatschappelijk werk, GGD wijkverpleegkundige, Welsaen jongerenwerk.

Het Hometeam wordt uitgenodigd onder verantwoordelijkheid van de gemeente Beemster. Een agenda wordt aan het begin van de vergadering vastgesteld, waarbij alle aanwezigen een casus kunnen aanmelden. De consultants van de gemeente Beemster leveren ook zorgmeldingen i.v.m. huurschulden, schuldhulpverlening, zorgen omtrent kinderen in een gezin. Per vergadering worden 3-4 casussen jeugd besproken.

Samenwerking Centrum voor Jeugd en Gezin – Hometeam Jeugd:

De CJG-coördinator is aanwezig bij het Hometeam om zorgsignalen van jeugd en jongeren te volgen. Deze signalen worden telefonisch met betrokken behandelaars afgestemd. Een CJG-casusoverleg wordt georganiseerd indien nodig..

Wanneer er zorgproblemen van ouders bij het Hometeam worden gemeld waarbij er kinderen van 0-12 jaar in het gezin aanwezig zijn, onderneemt de CJG-coördinator actie. Er wordt navraag gedaan bij de scholen via het schoolmaatschappelijk werk en bij de GGD-wijkverpleegkundige van het consultatiebureau. Het gaat om een melding DAT er problemen zijn zonder de details te bespreken waardoor privacy is gewaarborgd.

In de praktijk blijken scholen vaak al zorgen te hebben over een kind(eren) en in een aantal gevallen al langer hulp te bieden. Met de scholen wordt bij elke casus afgesproken wie contact opneemt met de ouders over de gemelde zorgen. Vervolgens wordt er samen met ouders door een van de hulpverleners gekeken naar een plan van aanpak, waarbij het Zorg Advies Team en indien nodig het CJG-casusoverleg betrokken is.

Kinderen die geen problemen hebben, waarbij de ouders wel zorg nodig hebben, worden door de school volgens het principe 'vinger aan de pols' begeleid.

5. Conclusie

Inmiddels kunnen we zeggen dat het CJG op een goede locatie zit en dat het een begrip is geworden. Inwoners zijn bekend met de naam en weten het CJG te vinden. De bekendheid van het CJG is hoog in vergelijking met andere gemeenten.

In de Beemster zijn goede voorschoolse voorzieningen, brede schoolactiviteiten en naschoolse activiteiten.

Het CJG werkt intensief samen met de lokale partijen zoals de scholen, voorschoolse en naschoolvoorzieningen, jongerenwerk, politie en de bibliotheek. Er worden laagdrempelige activiteiten georganiseerd maar ook thema's samen met de scholen en kinderopvang.

De doelstelling die in 2010 zijn geformuleerd zijn behaald. Het CJG is klaar voor de volgende stap:

Transitie Jeugdzorg. De komende tijd zal het CJG zich voorbereiden op de Transitie Jeugdzorg.

Hierover vindt u in de volgende hoofdstukken meer informatie en ook hoe die voorbereiding vorm wordt gegeven.

Deel 2: Transitie Jeugdzorg in het kort

6. Definitie

De jeugdzorg, de zorg voor jeugd met een licht verstandelijke beperking (LVB) en jeugd geestelijke gezondheidszorg (GGZ) worden naar de gemeenten overgedragen. De verzameling van taken en functies uit de jeugdzorg, AWBZ zorg en Jeugd GGZ wordt jeugdhulp genoemd. De taken zijn nu nog via drie wettelijke & financiële stromen georganiseerd. Met een nieuwe wet zullen de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden, ook financieel, overgaan naar gemeenten.

Jeugdhulp

Jeugdhulp omvat ondersteuning, zorg aan jeugdigen en hun ouders bij het voorkomen, verminderen, stabiliseren, behandelen en opheffen of omgaan met de gevolgen van psychische problemen, psychosociale problemen, gedragsproblemen van de jeugdige of opvoedingsproblemen. Hieronder de bestaande 'soorten' of vormen van jeugdhulp, te weten jeugdzorg, jeugdbescherming & -reclassering, jeugd LVB en jeugd GGZ.

Bestaande situatie		
vormen van zorg	verantwoordelijkheid	wettelijk kader
jeugdgezondheidszorg	gemeente	WPG
preventieve ondersteuning	gemeente	WMO
lokale zorg	gemeente	WMO
geïndiceerde jeugdzorg	SRA	wet op de jeugdzorg
jeugdbescherming/ jeugdreclassering	SRA	wet op de jeugdzorg
Gesloten jeugdzorg/justitiële jeugdinrichtingen	Rijk	wet op de jeugdzorg
jeugd-lvb	Zorgkantoren (CIZ)	AWBZ
jeugd- ggz (langdurig)	BJZ/zorgkantoren(CIZ)	AWBZ
jeugd-ggz (medisch)	zorgverzekeraars	Zorgverzekeringswet
Nieuwe situatie (na decentralisatie)		
vormen van zorg	verantwoordelijkheid	wettelijk kader
Jeugdgezondheidszorg	Gemeente	WPG
Preventieve ondersteuning en lokale zorg	Gemeente	WMO
Alle vormen van jeugdzorg	Gemeente	Een nieuw wettelijk kader

Jeugdzorg is ondersteuning van- en hulp aan jeugdigen en hun ouders bij ernstige opgroei- en opvoedingsproblemen van geestelijke, sociale of pedagogische aard die de ontwikkeling naar volwassenheid belemmeren, het gaat daarbij zowel om vrijwillige hulpverlening als gedwongen interventies.

Justitiële jeugdzorg (Jeugdbescherming en Jeugdreclassering) bestaat uit 2 onderdelen

1) civielrechtelijk deel:

- a. de jeugdbescherming voor kinderen die in hun ontwikkeling worden bedreigd en waarvan de ouders niet of onvoldoende in staat of bereid zijn hun verantwoordelijkheid voor hun kinderen waar te maken, en
- b. voor kinderen die ouderlijk gezag missen (voogdij)

2) strafrechtelijk deel

- a. begeleiding en hulpverlening aan jeugdigen die verdacht worden van of veroordeeld zijn wegens een strafbaar feit. Uitgevoerd door de bureaus jeugdzorg in opdracht van de raad voor de kindbescherming, de officier van justitie of de kinderrechter.

Indien er sprake is van een justitiële maatregel, ook bij jeugd-lvb of jeugd- ggz valt deze voor de begeleiding voortvloeiend uit de maatregel onder de wet op de jeugdzorg. Voor de jeugd- lvb wordt dit uitgevoerd door de William Schrikker Groep en voor de jeugd-ggz door de bureaus jeugdzorg.

Jeugd-lvb tot de IQ grens 75 wordt het uitgevoerd door WSG alles daarboven door BJ. Tevens is er nog het Joods maatschappelijk werk dat ook gezinsvoogdij maatregelen uitvoert. Het leger des heils voert ook jr, jb uit maar doet dit in opdracht van BJ. Nidos is een landelijk werkende instelling en valt niet onder het mandaat. Het Rijk is zich bewust van deze bijzondere positie van het Nidos

Gesloten jeugdzorg bestaat uit een civielrechtelijk deel, namelijk de gesloten behandeling in een jeugdzorg plus instelling.

Justitiële jeugdinrichtingen hebben een strafrechtelijk deel voor jeugdigen van 12- 18 jaar die een delict hebben gepleegd en onder het strafrecht vallen (de JJI's).

De **jeugd-LVG** biedt ondersteuning en hulp aan jeugdigen en hun ouders bij opgroei- en opvoedingsproblemen van geestelijke, sociale of pedagogische aard die de ontwikkeling naar volwassenheid belemmeren als er tevens sprake is van een licht verstandelijke beperking.

De **jeugd-ggz** richt zich op de hulp (behandeling) aan jeugdige en ouders als er sprake is van een aantoonbare psychische/psychiatrische stoornis die schadelijke gevolgen heeft voor het dagelijks functioneren op school, onder leeftijdgenoten of thuis

7. hulpverleningsvarianten

De jeugdhulp kent naast verschillende vormen of soorten, globaal vier hulpverleningsvarianten

Ambulante hulpverlening/behandeling
Ambulante hulpverlening is hulpverlening/behandeling aan jeugdigen bij ernstige opgroei- en opvoedingsproblemen door middel van een aantal afspraken bij een instelling voor jeugdzorg, jeugd-lvb en/of jeugd-ggz thuis in het gezin of op school.. Ambulante hulpverlening kan variëren van 4 weken hulp tot 1 jaar. Verlening van hulp is mogelijk.
Daghulp/dagklinische hulp
Daghulp is hulpverlening/behandeling voor kinderen met ernstige psychische, psychiatrische en/of sociale problemen; de hulpverlening/behandeling bestaat uit een gestructureerd dag en behandelprogramma met als doel een toekomstperspectief te ontwikkelen. Onderdeel van de daghulp is observatiediagnostiek voor alle jeugdzorgvormen. Veelal bestaat er ook deeltijd daghulp welke qua intensiteit ligt tussen ambulant en daghulp in.
Pleegzorg
Pleegzorg is hulpverlening waarbij kinderen niet door hun eigen biologische ouders, maar door vervangende ouders worden verzorgd en opgevoed, bij voorkeur in het eigen netwerk. Het overgrote deel van pleegzorg vindt in justitieel kader plaats. Er zijn 2 vormen van pleegzorg: de hulpverleningsvariant en de opvoedingsvariant. <i>De pleegzorg wordt gefinancierd vanuit de wet op de jeugdzorg voor zowel jeugdzorg, jeugd-lvg en jeugd-ggz.</i>
Residentiële hulpverlening/behandeling
Residentiële jeugdzorg is hulpverlening waarbij kinderen en jongeren van nul tot achttien jaar, op vrijwillige of gedwongen basis, (tijdelijk) dag en nacht buiten hun eigen omgeving verblijven. Het gaat hierbij onder meer om leefgroepen, woongroepen, gezinsgroepen, cursushuizen, kamertrainingscentra, gesloten jeugdzorgplus en justitiële jeugdinrichtingen. Er bestaan verschillende typen residentiële zorg zoals gesloten, open en halfopen leefgroepen. Ook zijn er leefgroepen met een deeltijdarrangement - waarbij jongeren deels in de groep wonen en bijvoorbeeld in het weekend thuis zijn. In de SRA is de afspraak dat kinderen van 0-6 jaar bij voorkeur in een pleeggezin moeten worden geplaatst.

Deze 4 vormen van jeugdhulpverlening worden veelal in combinatie met elkaar gerealiseerd. In theorie zijn er dan 15 combinaties van hulpverlening mogelijk. Deze hulpverleningsvarianten kunnen ook de jeugdzorgvormen overstijgen, combinaties vanuit jeugdzorg, jeugd ggz, en jeugd lvb zijn mogelijk (multifocaal).

8. Visie 'Gezinsondersteuning in de regio Zaanstreek-Waterland'

Het stelsel dat de gemeenten in Zaanstreek-Waterland nastreven is idealiter een stelsel waarin het gezin in zijn sociale omgeving centraal staat. Waar gebruik wordt gemaakt van de kracht van dat gezin en van die sociale omgeving, en waar zorg en ondersteuning wordt geboden in de omgeving. Dit alles vraagt om een stelsel dat lokaal is gefundeerd.

Deze benadering biedt ruimte voor lokaal maatwerk. De gemeenten in de regio Zaanstreek-Waterland zijn onderling verschillend, in omvang, sociale structuur, mate van problematiek, en aanwezigheid en

niveau van voorzieningen. Door het lokale niveau als uitgangspunt te nemen, kan iedere gemeente aansluiten bij haar lokale situatie en optimaal gebruik maken van haar mogelijkheden. Het vraagt tegelijkertijd om een proces, waarin soms bovenlokale samenwerking tussen gemeenten zal zijn vereist en waarin moet worden omgegaan met bovenlokaal opererende instellingen. Een regionale visie met gezamenlijke uitgangspunten ondersteunt dit proces.

“Zelfredzaam” en “nabij”. Dat zijn voor de gemeenten in de regio Zaanstreek-Waterland de sleutelwoorden bij het vormgeven van een stelsel van zorg voor jeugd. “Zelfredzaamheid” appelleert aan het besef dat opgroeien en opvoeden de normaalste zaak van de wereld is, en dat gezinnen in staat moeten zijn hiervoor hun eigen verantwoordelijkheid te nemen. Met het sleutelwoord “nabij” verwoorden we dat opgroeien en opvoeden zoveel als mogelijk in de eigen, vertrouwde omgeving plaatsvindt.

Al met al moet dit leiden tot een stelsel van ondersteuning dat in sterke mate lokaal is gefundeerd en aansluit bij lokale structuren. Een stelsel dat streeft naar behoud van eigen verantwoordelijkheid en naar ondersteuning in de eigen omgeving. Een stelsel waarin preventie, zelfhulp, informele hulp en lichte, professionele ondersteuning de basis vormen, en waarin, wanneer zwaardere ondersteuning noodzakelijk is, deze zo snel, flexibel en nabij mogelijk wordt ingezet.

Deel 3. Visie Beemster op transitie Jeugdzorg (lokaal)

De visie van de gemeente Beemster uit eerder genoemde uitgangspunten in de startnotitie vormt de basis. Hierin worden uitspraken vastgelegd die het gemeenschappelijk kader vormen

*De principes van zelfredzaamheid, benutten zelf organiserend vermogen, werken naar vermogen en participatie van burgers staan hierbij centraal. De burger is medeproducent en is eigenaar van zijn eigen problemen. Er wordt uitgegaan van de vraag en **Eigen kracht** van de burger. Vanuit dit uitgangspunt komen regelingen en uitvoerders samen rond burgers en wordt noodzakelijke zorg georganiseerd. Organisaties zijn vooral voorwaardenscheppend en ondersteunend. De burger is in de eerste plaats zelf verantwoordelijk voor de eigen situatie.*

Met de visie sluit Beemster aan bij de inhoudelijke en professionele uitgangspunten die op regionaal niveau zijn geformuleerd, zie bijlage I. Er wordt bij de transitie Jeugdzorg met realistisch en ambitieus oog gekeken naar de mogelijkheden die aansluiten bij de netwerken en praktijk in Beemster. Uitgangspunten daarbij:

- Zoeken naar de lokale kleur en kracht
- Pragmatisch omgaan met de opgaven (relativiteit)
- Gebruik maken van bestaande concepten
- De regionale organisatorische context in ogenschouw houden (samenwerking Purmerend, regionale samenwerking, schaalniveau)
- De kaders die door het rijk worden gesteld
- Betaalbaarheid.

9. De visie voor jeugdzorg uitgewerkt

De oude wet ging uit van recht op de jeugdzorg en het verkleinen van de problemen van de 15% jeugdigen die extra ondersteuning nodig hadden.

De nieuwe wet gaat uit van de plicht voor elke ouder/verzorger en professional tot het realiseren van een goed opvoed- en opgroei-klimaat voor kinderen. Daaruit vloeit het recht op ondersteuning, zoveel mogelijk binnen de eigen opvoedingsomgeving. De focus ligt nu niet op die 15% die ondersteuning nodig hebben maar juist op het vergroten van de 85% waarmee het wel goed gaat. Dan wordt de 15% vanzelf kleiner.

Samenwerking tussen gemeente, school, kinderopvang, ouders en de verschillende zorgaanbieders is cruciaal voor het slagen van deze nieuwe aanpak.

Op dit moment zijn de doelstellingen van het onderwijs, kinderopvang en jeugdzorg nog verschillend. Er moet een basisklimaat voor kinderen komen waar de specialisten dus naar voren worden geschoven. Deskundigheid moet dichterbij de 'vindplaats' komen. Niet alleen fysiek dichterbij, maar ook in samenwerking.

Verbinden en vertrouwen zijn de voorwaarden voor een succesvolle verandering.

In de gemeente is inmiddels al een aantal stappen in dit proces gerealiseerd. In 2009 zijn de scholen gestart met het ontwikkelen van een Brede School.

In de startnotitie die de stuurgroep van de Brede School Beemster geschreven heeft staan de volgende doelstellingen beschreven:

1. Het kind staat centraal, waarbij ouders niet vergeten worden. Wat het kind betreft gaat het hierbij om het kind als uniek persoon, met eigen talenten en competenties en een eigen unieke, persoonlijke ontwikkelingsbehoefte. Er wordt daarom aandacht besteed aan alle ontwikkelingsgebieden van kinderen: cognitieve, motorische,

emotionele, sociale, creatieve, kunstzinnige en persoonlijkheidsontwikkeling (zoals zelfredzaamheid, zelfvertrouwen, zelfstandigheid, doorzettingsvermogen). Ouders kunnen rekenen op informatie en ondersteuning waar dat nodig en gewenst is.

2. Elk kind maakt onderdeel uit van zijn omgeving. In dat verband zijn sociale competenties erg belangrijk. Er wordt kinderen geleerd om rekening te houden met anderen en respect te hebben voor elkaar, naar elkaar te luisteren en samen te werken.
3. Kinderen moeten zich veilig en geborgen voelen. Verschillen in uiterlijk, mogelijkheden, achtergrond en gedrag van ieder kind als individu worden geaccepteerd en gerespecteerd.
4. Een goed gevoel van eigenwaarde is belangrijk voor elk kind. Elk kind krijgt waardering en aanmoediging. De kinderen worden serieus genomen en gerespecteerd in hun mogelijkheden, behoeften, gevoelens, interesses en ervaringen.

Afgelopen jaar heeft de Brede School Beemster zich verder ontwikkeld en is er een goede samenwerking met het CJG gekomen. De Brede School Beemster wil zich verder ontwikkelen en beoogt:

- een doorgaande leerlijn van peuterspeelzaal (maar ook kinderdagverblijf) naar de basisschool realiseren, maar ook een goede overdracht tussen elkaar.
- Gezamenlijke thema's zoals pesten, weerbaarheid of sociale media worden integraal opgepakt. Expertise wordt met elkaar verbonden en dichtbij de vindplaats aangeboden.
- Versterking van de zorgstructuur in en na school door elkaar te betrekken op casus niveau en elkaar uit te nodigen bij casusbesprekingen mocht dit nodig zijn. Door in de zorgteams de verschillende disciplines (jeugdverpleegkundige en schoolmaatschappelijk werker) in school te brengen, naast de intern begeleider (IB'er), leerkracht en schoolbegeleidingsdienst wordt er breder gekeken, maar ook de bso en of psz/kdv te betrekken wordt er vorm gegeven aan de gedachte 1 gezin 1 plan.

NB. In Beemster is geen voortgezet onderwijs. De jeugdigen gaan niet alleen naar Purmerend, maar ook naar Hoorn, Heerhugowaard, Alkmaar, of Amsterdam. Voor de zorgstructuur kunnen we als gemeente niet lokaal sturen, maar wel zorg dragen dat we goede afspraken maken.

Aangezien de Stichting Kinderopvang Beemster (SKB) een kleine instelling is heeft deze geen eigen gedragsdeskundige of een intern begeleider in dienst. Toch bleek dat er behoefte was aan ondersteuning van leidsters bij het goed omgaan bij kinderen van 0 t/m 4 jaar met opvallend gedrag. Samen met het CJG zijn er afspraken gemaakt dat als er behoefte is dat het CJG ondersteuning kan bieden. Tevens zal de jeugdverpleegkundige 2x per jaar aansluiten bij de kindbesprekingen op locatie. Deze aanpak zorgt dat er snel professionele hulp kan worden ingeschakeld wanneer dit nodig blijkt te zijn.

Belangrijk is om te weten dat de kerntaak van het onderwijs is om kinderen dingen te leren. Het onderwijs is geen zorg. Toch wordt de school ook geconfronteerd met zorg. Vanuit de inspectie van het onderwijs worden jaarlijks verscherpte eisen gesteld aan de leerprestaties met name de basisvaardigheden van kinderen verhogen. Door middel van samenwerking in de brede school en de hulpverlening kan dit bereikt worden.

10. Passend onderwijs

Met de invoering van het passend onderwijs wordt getracht zoveel mogelijk ondersteuning binnen het reguliere onderwijs aan te bieden zodat minder kinderen naar het speciaal onderwijs gaan.

De kerngedachte hierbij is dat de leerkracht ondersteunt wordt door een school zorgteam waar op afroep deskundigen bij kunnen komen. Bovenstaande is door de Brede School al opgepakt en er wordt getracht om zoveel mogelijk voorbereid te zijn op de transitie Jeugdzorg en passend onderwijs.

Dit betreft het lokale preventieve veld. Er is echter nog steeds een percentage van 15% kinderen dat ondersteuning nodig heeft. Door de inzet te leveren op de 85% waarmee het goed gaat, zal deze groep naar verwachting kleiner worden, maar dit zal nog enige jaren duren.

De gemeente wordt verantwoordelijk voor zowel het preventieve aanbod als de gespecialiseerde (curatieve) zorg. Het preventieve aanbod wordt al versterkt zoals hierboven beschreven, maar nu is het van belang om de andere zorg ook te regelen.

Het beleid in Beemster is er op gericht het bestaande te versterken en de ingezette richting te volgen. De startnotitie heeft al enkele pijlers benoemd waar vanuit verder gebouwd kan worden:

- Ontwikkelen van een vorm van Dorpszorg. Het concept dorpszorg is in lijn met werkwijzen die voor de decentralisatie van belang zijn. Hiermee wordt ingespeeld op o.m. integrale samenwerking nabij de mensen en verdere ontwikkeling van het CJG. Het CJG dient als voorportaal voor de totale jeugdzorg. Het versterken van de preventie krijgt daarbij extra aandacht.
- Versterken sociale netwerken en vrijwilligerswerk

Voor al deze ontwikkelingen geldt dat gebruik gemaakt wordt van de kracht van onze kleine gemeente. Er is in Beemster een stevige sociale samenhang

11. Werkwijze

De grote kritiek op het concept CJG is de vrijblijvendheid en losse structuren die blijven voortbestaan. Ondanks het samenbrengen van partners blijkt uit de praktijk dat er vooral op praktisch en communicatief niveau successen zijn. Er wordt hard gewerkt en gezocht naar een brede en meer integrale focus met een regiefunctie voor de gemeente. Dit is ook het landelijke beeld.

Het CJG is wel een goede basis waar vanuit doorontwikkeld kan worden. De winstpunten zijn de (gegroeide) bekendheid en de sterker wordende samenwerking tussen partners. Door middel van deskundigheid en nieuwe methodieken wordt dit verder ontwikkeld.

Deze basis is echter te zwak om voor te kunnen sorteren op de ontwikkelingen die op de gemeenten afkomen. De winstpunten (inhoudelijk en financieel) liggen met de transitie vooral bij een sterke inzet op preventie en krachtige hulpverlening in een vroege fase. Daarbij wordt voor ogen gehouden dat niet gezorgd wordt **voor**, maar gezorgd wordt **dat** de gezinnen zelf in staat worden gesteld om zelfredzaam te zijn.

12. Dorpszorg Jeugd

Voorgesteld wordt om een nieuwe werkwijze te implementeren: Dorpszorg Jeugd: Een integraal werkend team gebruik makend van en bekend met de lokale (zorg)structuur.

Een vooruitgeschoven post waar medewerkers van de kernpartners vrijgemaakt worden om brede probleemanalyses en interventies snel en dichtbij mensen te kunnen maken. De kernpartners die Dorpszorg Jeugd vormen zijn: MEE, GGD, SMD, Spirit, Evean en een gemeentelijke vertegenwoordiger. De CJG coördinator stuurt het team aan.

Het team werkt generalistisch. Dat klinkt gemakkelijk, maar dit moet nog professioneel worden uitgewerkt. Het doet een beroep op specifieke competenties en betekent dat het team daadkrachtig optreedt. Ruimte en vertrouwen geven is nodig om brede interventies te kunnen plegen.

De gemeentelijke vertegenwoordiger heeft hierin een brede rol om te schakelen met alle benodigde disciplines in de gemeente (wonen, werken, welzijn).

Het kernteam heeft dus een proactieve en generalistische taak, maar werkt daarbij samen met de andere partners in en buiten het CJG. Het is een voortdurend schakelen tussen kernteam en andere hulpverleners. Het verschil is dat eigenaarschap over de casuïstiek belegd is en dat medewerkers van het kernteam meer doen dan de 'eigen organisatietaken'.

2013 Staat in het teken van de invoering van Dorpszorg Jeugd. Ter voorbereiding op de komst van de jeugdzorg biedt de Stadsregio Amsterdam de mogelijkheid om ook vanaf 2014 het opdrachtgeverschap van ambulante jeugdzorg inhoudelijk en/of financieel over te hevelen naar individuele gemeenten. Gemeente Beemster kiest er voor om nog niet in 2013 te experimenteren. Eerst moet de lokale structuur zo goed mogelijk opgebouwd worden. Bovenstaand is weergegeven hoe de lokale structuur zo goed mogelijk is ontwikkeld ter voorbereiding op de transitie. In 2014 is de gemeente Beemster er klaar voor om ook het opdrachtgeverschap van de ambulante zorg op zich te nemen. Door het ambulante opdrachtgeverschap kan Dorpszorg Jeugd ontwikkeld worden. In 2013 zal er een plan van aanpak komen waarin de afspraken met de kernpartners worden vastgelegd. Samen met het onderwijsveld wordt een laagdrempelige benadering uitgewerkt. Op die plaatsen waar gezinnen zich bevinden wordt generalistisch gewerkt. De kernpartners werken toe naar een generalistische aanpak waarbij ze in de voorlinie op eenzelfde manier gezinnen benaderen. Gestuurd wordt op signaleringen oppakken, vroegtijdige interventies en een integrale aanpak. In het plan van aanpak zullen we de prioriteiten en indicatoren waaraan we willen toetsen en monitoren meenemen. (zie bijlage voor de prioriteiten en indicatoren)

13. Regievoering in Beemster

De regiefunctie ligt bij de gemeente en zij zal moeten toezien op de effecten. Deze resultaten en effecten zijn de basis voor de gemeentelijke sturing en regie. Beleidsmatige verankering is dan noodzakelijk.

Bij regievoering is het van belang uit te kunnen gaan van transparantie en vertrouwen in de gemaakte afspraken. Regie betekent niet dat alles in eigen beheer is. Regie gaat over verantwoordelijkheid binnen een model van sturing waarbij meerdere partijen een rol hebben en/of betrokken zijn. Om te kunnen sturen op de juiste gegevens zijn indicatoren opgesteld die inzicht geven in de resultaten en/of het proces. Hiervoor geldt dat in het sociale domein nog weinig gestuurd wordt op resultaat en effecten. Dit is een gevolg van het aanbodgerichte en versnipperde stelsel. De transitie Jeugdzorg dwingt om vraaggericht en resultaatgericht te werken. De voorgestelde indicatoren moeten niet als statisch gezien worden. De transitie Jeugd is een zoektocht. Het is aftasten en evalueren wat in meer of mindere mate werkt. Niet om af te rekenen, maar om bij te sturen.

Deel 4. Visie Beemster op bovenlokale samenwerking

14. Aanleiding

Het concept wetsvoorstel Jeugdwet voorziet in een decentralisatie van alle ondersteuning, hulp en zorg voor jeugd en ouders naar gemeenten, zowel bestuurlijk als financieel. Elke gemeente is primair zelf verantwoordelijk voor de jeugdzorg.

Gemeenten moeten en kunnen op onderdelen van de jeugdhulp regionaal samenwerken. Elke gemeente maakt hierover eigen afwegingen. Om toekomstige regionale samenwerking vorm te kunnen gaan geven, is het van belang tijdig helder te hebben op welke onderdelen en taken gemeenten willen gaan samenwerken. Het Rijk verwacht dat 'gemeenten met omliggende gemeenten in gesprek gaan en voor 31 mei 2013 met voorstellen voor (nieuwe) vormen van samenwerking in het sociale domein komen.' Indien gemeenten geen passende invulling hebben gegeven, bepaalt het Rijk de samenwerking.

Het Rijk en de VNG hebben afgesproken dat in ieder geval de uitvoering van kinderschermingmaatregelen, jeugdreclassering, het meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling en de gesloten jeugdzorg in het kader van ernstige opgroei- en opvoedingsproblemen op bovenlokaal niveau worden georganiseerd. Het Rijk adviseert gemeenten om bij de lokale besluitvorming rekening te houden met bestaande regionale samenwerkingsverbanden (veiligheid, onderwijs, gezondheidszorg) en voldoende schaalgrootte. Daarnaast luidt het advies aan gemeenten afspraken te maken over de wijze waarop zij de financiering van het zorg- en ondersteuningsaanbod organiseren en de financiële risico's (zoals de financiering van dure vormen van zorg en ondersteuning) onderling verdelen.

15. "Er gaat niks boven Zaanstreek-Waterland"

De portefeuillehouders Jeugd van de regio Zaanstreek-Waterland hebben goede ervaringen met de huidige samenwerking binnen de regio en wensen de jeugdzorg zo nabij mogelijk te organiseren. Vanuit deze achtergrond hebben zij verzocht te onderzoeken, welke mogelijkheden het schaalniveau van de regio Zaanstreek-Waterland biedt voor samenwerking rond de jeugdzorg. Een eerste stap in dit onderzoek is verkenning van de vraag: Heeft Zaanstreek-Waterland überhaupt voldoende schaal en potentie om alle jeugdzorg binnen de regio te organiseren?

- Vanuit het perspectief van het aantal jeugdigen is Zaanstreek-Waterland ruim 24% van de omvang van de SRA en ruim 88% van de omvang van Zeeland. Alhoewel kleiner dan het kleinste huidige schaalniveau - de provincie Zeeland - is het verschil beperkt en lijkt het schaalniveau van Zaanstreek-Waterland geen belemmeringen op te leveren. Overigens ligt de concessie voor het Zorgkantoor (concessiehouder Achmea Zorg), verantwoordelijk voor de financiering en contractering van de jeugd lvg, ook op het niveau Zaanstreek-Waterland.
- Een bestuurlijk schaalniveau voor de jeugdzorg op het niveau van de regio Zaanstreek-Waterland sluit nadrukkelijk aan bij andere bestaande bestuurlijke indelingen. Op dit moment vormt de regio Zaanstreek-Waterland één van de 25 Veiligheidsregio's in Nederland. Daarnaast werken de bij de jeugdzorg betrokken portefeuillehouders al jaren actief samen binnen de GGD-regio Zaanstreek-Waterland. De in het kader van passend onderwijs nieuw te vormen samenwerkingsverbanden PO en VO zijn op een lager schaalniveau georganiseerd, namelijk op het niveau van de subregio Zaanstreek. Of subregio Waterland Hiermee vallen zij overigens wel volledig binnen het werkingsgebied van de regio Zaanstreek-Waterland.
- De positie van de LWI's zou niet meer een belemmering hoeven te zijn voor het organiseren van alle jeugdzorg op het niveau van de regio Zaanstreek-Waterland. De middelen ten

behoefte van deze instellingen zijn integraal onderdeel van de over te dragen jeugdzorgbudgetten, en er is geen door het rijk opgelegde instandhoudingsverplichting meer. Gemeenten hebben in onze optiek de vrije keuze om individueel, of op het niveau van Zaanstreek-Waterland, of helemaal niet afspraken te maken met deze instellingen.

Nb. Nidos is een lwi voor AMA's , rijk buigt zich nog over deze doelgroep en hun bijzondere status in dit geheel.

- Op dit moment wordt de provinciale jeugdzorg uitgevoerd door een ambtelijk bureau van beperkte omvang voor de hele Stadsregio. De keuze voor schaalverkleining (Zaanstreek-Waterland in plaats van SRA), leidt in theorie tot efficiencyverlies. De omvang van dit effect kan nu niet in kaart worden gebracht, omdat het afhangt van de uiteindelijke organisatievorm die binnen de regio wordt gekozen. Daarnaast is feitelijk sprake van een totaal nieuwe situatie, doordat niet alleen de provinciale jeugdzorg overkomt, maar ook andere taken als jeugd ggz en jeugd lvb.

Op basis van deze eerste verkenning lijken er geen belemmeringen om de regio Zaanstreek-Waterland als eerste oriëntatiepunt te nemen voor bovenlokale samenwerking. De wijze waarop dit kan worden vormgegeven, is een volgende stap in de discussie.

16. Stappenplan en afwegingskader

Binnen de stadsregio is een afwegingskader ontwikkeld als hulpmiddel met het doel om per gemeente duidelijk te krijgen welke onderdelen en taken van de jeugdhulp de gemeente lokaal vormgeeft en vooral: welke onderdelen en taken van de jeugdhulp gemeenten bovenlokaal wil gaan vormgeven. Het stappenplan inclusief afwegingskader is bedoeld als ondersteuning voor besluitvorming door lokale bestuurders. Het helpt gemeenten dus bij een eerste, globale inventarisatie op welke onderdelen en taken gemeenten willen gaan samenwerken.

Op basis van het ingevulde stappenplan komt de gemeente Beemster tot de volgende visie op bovenlokale samenwerking.

Algemeen

- uitgangspunt is dat er zo veel mogelijk hulp lokaal georganiseerd wordt. Dit past bij de decentralisatiegedachte: gemeentelijke verantwoordelijkheid, aangezien de hulp ook zo veel mogelijk lokaal, dichtbij de jongere/het gezin dient te worden georganiseerd.
- Gezien de schaal van de gemeente en het feit dat er op een aantal jeugdhulpfuncties de verplichting tot samenwerking van rijkswege wordt opgelegd, kan het zijn dat toch op velerlei gebied de samenwerking bovenlokaal wordt gezocht.
- Door te kijken naar de context, bestaande regionale samenwerkingsverbanden, kan de samenwerking binnen de regio Zaanstreek-Waterland (ZaWa) meerwaarde bieden. NB. Samenwerking met andere gemeenten betekent daarbij niet per definitie dat de uitvoering van en toegang naar de hulp niet lokaal wordt georganiseerd.
- Voor het leveren van zeer specialistische jeugdhulp (kleine doelgroepen, zoals de anorexiëklinieken), het in stand houden van kennisinstituten (middelen voor onderzoek die nu o.a. bij het NJI en in lectoraten worden gestoken) en het organiseren van (nog meer) inkoopkracht kan ook bovenregionale samenwerking (BR) wenselijk zijn.

Dagbehandeling	Regionaal	<ul style="list-style-type: none"> - Specifieke hulp die vaak niet in de thuissituatie of in eigen gemeente kan worden geboden. We vinden het belangrijk om dagbehandeling te kunnen garanderen voor kinderen en jeugdigen, die hiervoor gediagnosticeerd zijn om zwaardere problematiek en/of duurdere zorgvormen (verblijf) te voorkomen. - Naarmate de zorg complexer wordt is er meer expertise nodig. Instellingen werken bovenlokaal dus samenwerking nodig. - Veel trajecten zijn nu en zullen ook in de toekomst verbonden zijn aan stenen en (dus) hogere kosten. Deze wil je bovenlokaal kunnen opvangen. - Dagbehandeling ggz en lvb komt vaak voor; enerzijds aannemelijk om het op kleinere schaal te (kunnen) inkopen. Anderzijds heel veel verschillende Diagnose Behandelcombinaties (DBC's) vragen om stevige expertise! Ook meer integraliteit gewenst (en gegevens j lvb en j ggz nog niet bekend); vergt ook stevige, brede expertise. - Lokaal sturen door inzet preventie, strakker gebruik van DBC's en voorkomen zwaardere zorg en dit vertalen naar de inkoop. Politieke sturing door portefeuillehouders op Zaanstreek-Waterland niveau mogelijk.
Verblijf	Regionaal en/of Bovenregionaal	<ul style="list-style-type: none"> - Binnen de eigen regio kennen we ook initiatieven voor verblijf, zoals Jejujoland). Dit initiatief kan bovenlokaal (ZaWa) ondersteund & benut worden. - In verband met de veiligheid van het kind als er gekozen wordt voor verblijf is juist samenwerking op bovenlokaal niveau van belang. Dit betreft zwaardere en duurdere vormen van hulp. Hier is afstemming met elkaar voor nodig. Het zal ook bovenlokaal overstijgen en niet alleen op ZW niveau blijven. (instanties niet alleen in ZW beschikbaar) - Naarmate de zorg complexer wordt is er meer expertise nodig. - Instellingen werken bovenlokaal dus samenwerking nodig. - De wachtlijsten zijn in het huidig stelsel een probleem en deze zullen niet automatisch met de ingang van het nieuwe stelsel zijn opgelost. Juist voor deze doelgroep is dus van belang dat er goed samengewerkt wordt om doorstroming en continuïteit van de zorg te waarborgen. - Verblijfkosten zitten vast aan 'stenen'. Deze wil je ook bovenlokaal kunnen opvangen. - Risicoreductie is wenselijk, vooral in zwaardere duurdere trajecten. Dit geldt voor gemeenten met zowel veel als weinig van dergelijke trajecten. In dit laatste geval vormt de fluctuatie in probleem bij de risico-inschatting. - bovenlokale samenwerking en afstemming wenselijk voor realiseren van voldoende inkoopexpertise.
Crisisopvang	Regionaal	<ul style="list-style-type: none"> - Momenteel ook regionaal geregeld. - Aanbieder werkt (boven)regionaal - Politieke sturing op ZaWa-niveau mogelijk en gewenst

Pleegzorg	Regionaal	<ul style="list-style-type: none"> - Insteken op lokaal niveau (een netwerkplaatsing of lokale plaatsing) is belangrijk voor het kind. Toch is ook bij deze vorm van zorg en organiseren van deze zorg bovenlokale aansturing wenselijk, gezien de vaak gemeentegrensoverstijgende plaatsingen, de (boven)regionaal werkende organisatie en een garantie op plaatsen, liefst nabij (ZaWa). - Bovenlokale samenwerking en afstemming gewenst/noodzakelijk voor realiseren van voldoende capaciteit en expertise. - Politieke sturing op ZaWa-niveau mogelijk en gewenst
Zorg in gesloten setting (verplichte samenwerking)	Bovenregionaal	<ul style="list-style-type: none"> - Verplichte bovenlokale samenwerking. - Deze vorm van zorg is regio-overstijgend. Instellingen zijn verspreid over Nederland. Verdwijnen van dit soort instellingen kan gevolgen hebben op lokaal niveau; afstemming hoe dit te organiseren is nodig op regionaal/landelijk niveau. - Naarmate de zorg complexer wordt is er meer expertise nodig. Instellingen werken bovenlokaal/bovenregionaal dus samenwerking nodig.
Gedwongen kader (verplichte samenwerking)	Regionaal	<ul style="list-style-type: none"> - Verplichte bovenlokale samenwerking. - Groot maatschappelijk belang vanwege veiligheid kind. Kan niet alleen lokaal worden opgepakt dus is sprake van bovenlokale samenwerking. Afstemming en samenwerking met lokale veld blijft uiteraard van belang. - Expertise en ondersteuning zou bovenlokaal georganiseerd en gestuurd/gefinancierd kunnen worden.
AMK / Huiselijk geweld (verplichte samenwerking)	Regionaal	<ul style="list-style-type: none"> - Verplichte bovenlokale samenwerking. - Naarmate de zorg complexer wordt is er meer expertise nodig. - Instellingen werken bovenlokaal dus samenwerking nodig. - Niveau Veiligheidsregio

18. Conclusies

- Beemster wil de ambulante zorg zo veel mogelijk lokaal organiseren vanuit een (nog op te richten) Drpszorgteam. Voor het realiseren van voldoende kennis, expertise en een krachtige inkoopstrategie kijkt de gemeente verder dan de eigen gemeentegrens en dan de directe omgeving (ZaWa).
- Bij de dagbehandelingstrajecten steekt de gemeente in op samenwerking binnen de eigen regio (ZaWa). Mocht bovenregionale samenwerking wenselijk zijn dan is dit ook een optie.
- In de functie verblijf ligt de focus op bovenregionale samenwerking, aangezien de specialistische zorg het ZaWa-niveau zal overstijgen (instanties ook niet alleen in ZaWa beschikbaar).
- Pleegzorg en crisisopvang kan op ZaWa-niveau worden georganiseerd.
- Zorg in gesloten instellingen is regio-overstijgend. Verplichte bovenlokale samenwerking. Bovenregionale focus.
- Gedwongen kader (Jeugdbescherming/reclassering) schrijft verplichte bovenlokale samenwerking voor. Schaal waarop georganiseerd kan worden is ZaWa
- AMK / Huiselijk geweld. Verplichte bovenlokale samenwerking, kan op regionaal niveau (ZaWa).

Bijlage 1: Taken Coördinator Centrum voor Jeugd en Gezin te Beemster

1. De coördinator is verantwoordelijk voor de samenwerking en integratie binnen het CJG van de werkzaamheden van de interne en externe partners en zonodig verwante voorzieningen die van belang zijn voor de geïntegreerde preventieve activiteiten en zorg-/hulpverlening.
 - is procesverantwoordelijk voor de samenwerking en het overleg tussen de CJG-medewerkers in de dagelijkse praktijk;
 - overlegt met de partners binnen het CJG over de invulling van taken binnen het CJG;
 - initieert intercollegiale uitwisseling en deskundigheidsbevordering tussen samenwerkingspartners;
 - overlegt met betrokken organisaties hoe de verbinding en betrokkenheid met het CJG in de praktijk gestalte kan krijgen;
 - is signalerend inzake de voorwaardenscheppende zaken binnen het CJG (zoals b.v. in het contact met gebouwenbeheer, onderhoud, functioneren apparatuur....)

2. De coördinator is verantwoordelijk om samen met de betrokken partners de preventie en zorg-/hulpverlening optimaal op elkaar af te stemmen, gemakkelijk in elkaar over te laten lopen en naadloos op elkaar aan te laten sluiten.
 - draagt er zorg voor dat er een aansluiting is tussen preventieve activiteiten, zoals voorlichting en advies, spreekuren, cursussen/trainingen, en het reguliere uitvoerende werk van interne en externe partners binnen het CJG
 - bewaakt dat er in het geval van benodigde zorgcoördinatie de zorg daadwerkelijk wordt aangepakt en doorgezet;
 - overlegt casus-overstijgend met betrokken organisaties welke organisatie wat voor hulp en ondersteuning biedt en binnen welke termijn, mede in het kader van de sluitende aanpak rondom zorgvragen;
 - spreekt interne en externe partners aan op gemaakte afspraken.

3. De coördinator is op procesniveau verantwoordelijk voor de besprekingen in het multi-disciplinair overleg van cases die door de zorgcoördinator, dan wel externe partners worden aangereikt.
 - bewaakt dat de cases die in aanmerking komen voor bespreking in het multi-disciplinaire overleg, daar tijdig worden ingebracht;
 - roept indien nodig, het multi-disciplinair overleg binnen 5 werkdagen bijeen, in de juiste samenstelling;
 - zorgt dat de casus een vervolg krijgt in de vorm van een plan van aanpak en afspraken rondom inzet en activiteiten;
 - bewaakt de voortgang en signaleert eventuele stagnatie;
 - kan escaleren richting MPG-aanpak indien de casus op inhoud stagneert en zal escaleren richting gemeente indien de casus op afspraken-niveau stagneert.

4. De coördinator is verantwoordelijk voor het opbouwen en stimuleren van het netwerk met alle relevante partijen, zowel in de directe omgeving van het CJG als met partijen op een bredere schaal die van belang zijn om het doel van het CJG te behartigen.
 - is aanspreekpunt voor externe partners en vertegenwoordigt het centrum extern;
 - draagt er zorg voor het het CJG zoveel mogelijk functioneert op lokaalgerichte wijze. De karakteristieken van de gemeente en de bevolking zijn medebepalend voor de vorm, inhoud en de wijze waarop de preventieve zorg in en vanuit het CJG wordt geboden;
 - ontwikkelt en stimuleert contacten en relevante netwerken, zoals de contacten met de samenwerkende partners binnen het CJG, het onderwijs, de buurt/jongeren-netwerken en de gemeente;
 - is stimulerend in het zoeken naar nieuwe mogelijkheden in de werkwijzen en aanpak in het bereiken van kinderen, jeugdigen en hun gezinnen ter ondersteuning van de opvoeding en ontwikkeling;

- bewaakt dat de informatie over kinderen, jeugd, ontwikkeling en opvoeding, en informatie over zorg- en hulpverlening die beschikbaar is vanuit het CJG, bij andere instellingen bekend raakt;
5. De coördinator signaleert behoeften aan en doet voorstellen tot beleid aan de gemeente inzake de preventie en hulp-/zorgverlening binnen en vanuit het CJG:
- signaleert binnen de lopende hulpverleningscontacten en –processen de beleidsmatige, procesmatige en organisatorische aandachtspunten voor de netwerk-samenwerking;
 - initieert overleg en afstemming tussen de betrokken organisaties om deze aandachtspunten te bespreken en tot beleidsmatige oplossingen te komen;
 - geeft gevraagde en ongevraagde adviezen aan management/directies van partner-organisaties, gemeente, procesmanagers MPG en RAAK;
 - rapporteert periodiek aan de gemeente over aantal casussen en soort problematiek, dan wel de gesignaleerde trends.

Bijlage 2: Regionale uitgangspunten bij de visievorming Jeugdzorg Zaanstreek Waterland

1. Eigen kracht
De burger is zelf verantwoordelijk. De burger voert zelf regie op de eigen vraag en het gewenste resultaat. Meedoen naar vermogen door het vergroten van het zelfoplossend vermogen en het versterken van het sociale netwerk. Van individueel recht op jeugdzorg naar plicht tot goed opvoeden. De overheid heeft een vangnetfunctie voor de meest kwetsbaren in de samenleving. De overheid biedt bescherming, bijvoorbeeld als de veiligheid van een kind in gevaar is.
2. Normaliseren en versterken pedagogische infrastructuur
Kleine ontwikkel- en opvoedproblemen klein houden door dit te beschouwen als onderdeel van het leven en het groeiproces van ouders zelf. Moeilijke gedragingen van kinderen in een bepaalde ontwikkelingsfase horen bij de normale ontwikkeling. Een sterke pedagogische infrastructuur helpt hierbij, opvoeden doe je niet alleen. Met name pedagogische medewerkers in de kinderopvang en docenten leveren als professionele medeopvoeders een belangrijke bijdrage aan de opvoeding en ontwikkeling. En dat doen ook de buurt, jeugdsportvoorzieningen, cultuureducatie, vrijwillig jeugdwerk en het jeugdwelzijnswerk. *It takes a village to raise a child.*
3. Vraaggericht en gezinsgericht werken
Veel opvoedproblemen en –risico's zijn een gevolg van problemen op het gebied van wonen, inkomen of (geestelijke) gezondheid bij de jeugdige of bij de ouders. Hiervoor is een integrale benadering nodig van de situatie én aanpak. Dit vraagt om samenhang in decentralisaties, volwassenenzorg, wonen en passend onderwijs. Waarbij de aanpak van eventuele schulden meteen kan beginnen. Vraaggericht werken vraagt om een gezinsgerichte benadering: één gezin, één plan, één jeugd- en gezinswerker, één budget. De gezinswerker heeft de taak het gezin te ondersteunen om te komen tot een effectief en samenhangend plan voor het gezin, waarbij het sociale netwerk betrokken wordt. Alle problematiek van alle domeinen wordt meegenomen. De jeugd- en gezinswerker ondersteunt het gezin en het netwerk bij de uitvoering van het plan. Belangrijke termen zijn: *stepped care* (zo licht als mogelijk, zo zwaar als noodzakelijk), multifocale aanpak en *wrap-around-care*.
4. Ruimte voor de professional
Professionals in staat stellen om jeugdigen en gezinnen snel de juiste hulp of ondersteuning te bieden door frontlijnsturing en minder regels en voorschriften. De sterkste schouders dragen de zwaarste lasten.
5. Andere visie op inkoop (en financieringssystematiek)
Gemeentelijke regierol / opdrachtgeversschap inclusief een systeem van monitoring en verantwoording. Sluitend aanbod (preventief, curatief en nazorg).
6. Buurtgericht / zorg nabij
Multidisciplinaire teams die in verbinding staan met het gezin, school, de buurt en CJG's, werken *outreaching* en organiseren vraaggerichte opvoedondersteuning en hulpverlening aan huis of in de buurt.

Bijlage 3 Prioriteiten en indicatoren

1. Een gezin, een plan, een aanspreekpunt

Een kernpunt in de transitie Jeugd om de versnippering tegen te gaan en een behoefte die bevestigd is in de bijeenkomst met de professionals. De organisatie van een gezin, een plan vergt veel van een organisatie. Er moet sprake zijn van een kanteling waarbij het gezin centraal staat en het integraal omwikkeld wordt met ondersteuning.

Om vanuit deze methodiek te werken is een andere verdeling van middelen en bevoegdheden nodig. Wel kan een start worden gemaakt door te sturen op een aantal indicatoren.

Bij het 'één gezin, één plan' kan gebruik worden gemaakt van bijvoorbeeld de ordeningsprincipes naar voorbeeld van Friesland. Daar is uitgegaan van vier verschillende opvoedingssituaties ten aanzien van kind en gezin in combinatie met de mate van draagkracht van het gezin. Het ordeningsprincipe is een instrument om hulp eerder op de goede plek te geven. Uitwerking van het ordeningsprincipe maakt het mogelijk om voor elke opvoedingsfase een beslisboom op te stellen, waarbij vragen over de problematiek en de draagkracht-/draaglastverhouding leiden tot een antwoord wat de meest passende hulp zou moeten zijn, en – daaraan gekoppeld – wie dat kan aanbieden.

In de samenwerking nieuwe stijl is zeggenschap en doorzettingskracht nodig. De vrijblijvendheid is een knelpunt in het functioneren van het huidige systeem. De zorgcoördinatie wordt daarom nog meer bij de CJG coördinator gelegd bij het vaststellen van afspraken en het 'zorgen' dat de afspraken worden uitgevoerd.

Een resultaat is ook het in het project ontwikkelde onderscheid tussen zorg- en behandelcoördinatie. Zorgcoördinatie gaat om het vaststellen van afspraken en het 'zorgen' dat de afspraken worden uitgevoerd. De zorgcoördinator moet vooral in de gaten houden dat er geen 'hiaten' in de keten ontstaan, zowel wat betreft inhoud van de hulp als tijd. Bij voorkeur gaat het om de persoon die een goede ingang heeft in het gezin. Zorgcoördinatie ligt in beginsel bij de 1e lijn. De regie op behandeling - de behandelcoördinatie – ligt bij de 2e lijn.

Samenwerking is nodig om te werken volgens het principe van een gezin, een plan. Voorwaarden zijn goede communicatie en contact via systemen en werkruimte en de capaciteit vanuit de diverse organisaties.

Indicatoren

- Aantal contacten in het gezin
- Aantal doorverwijzingen
- Mate van integrale probleemanalyse
- Wijze en moment van interventie
- Doorlooptijd

Effecten

- Geholpen gezinssystemen
- Gezinnen en professionals ervaren geen schotten

2. Zelfredzaamheid

De zelfredzaamheid en de eigen kracht van huishoudens is een belangrijk speerpunt. In de opvoed-, en opgroeiondersteuning wordt hier meer de nadruk opgelegd. Het gezin wordt eigenaar van eigen probleem én oplossing en aangesproken op eigen verantwoordelijkheid.

Praten mét de cliënt en niet over de cliënt: hulpvraag cliënt
de plicht tot opvoeden voor ouders en samenleving met het recht op ondersteuning op basis van wederkerigheid

Indicatoren

- Mate van ondersteuning in de eigen sociale leefomgeving van het kind/huishouden
- Mate van cocreatie → taak en inzet van ouders
- Mate van tevredenheid

Effecten

- Zelfredzame burgers

3. Vroegtijdig signaleren

Hoe eerder interventies gepleegd kunnen worden, des te effectiever de inzet waarmee een beroep op zwaardere vormen van ondersteuning kan worden voorkomen.

Het concept van Dorpszorg Jeugd draagt daar aan bij. De professionals zijn op de hoogte van kennis en kunde die in de eerste lijn aanwezig is. Zij zijn de generalisten die de leefroutes en leefomgeving van burgers/ouders en kinderen volgen.

Laagdrempeligheid staat voorop. De samenwerking en aansluiting met het onderwijs speelt daarbij een belangrijke rol

Indicatoren:

- Aantal en type vragen en signalen
- Waar komen signalen vandaan
- Bekendheid (CJG)
- Mate en wijze van gebruik signaleringssysteem (Matchpoint)

Effecten

- Ervaren minderheid van problematiek
- Minder beroep op zwaardere vormen van jeugdzorg

4. Financiering op resultaat en vraaggericht

Er zal meer zorg moeten worden geleverd in de voorbereiding naar de transitie Jeugd. Een voorwaarde om het principe van gezin, een plan uit te kunnen voeren is een financiering, ontschotting, flexibel budget en mogelijkheden tot maatwerk nodig.

De huidige financieringsvormen liggen vooral vast in subsidieafspraken.

Indicatoren:

- Flexibele geldstromen en budgetten
- Mate waarin is afgerekend op resultaat

Effecten:

- Inzichtelijke en beheersbare kosten

Afkortingen

AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
LVG	Licht Verstandelijk Gehandicapten
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
JGZ	Jeugdgezondheidszorg
GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst
SKB	Stichting Kritisch Bosbeheer
WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WPG	Wet Politiegegevens
BJZ	Bureau Jeugdzorg
CIZ	Centrum Indicatiestelling Zorg
WSG	Wet sociale zekerheidsrechten gedetineerden
SMD	Sociaal Maatschappelijke Dienstverlening
SRA	Stadsregio Amsterdam
LWI	Luchtweg Infecties
AMA	Alleenstaande Minderjarige Asielzoeker
DBC	Diagnose Behandelcombinaties
AMK	Advies en Meldpunt Kindermishandeling
LVB	Licht verstandelijk beperkt
JJI	Justitiële jeugd inrichting
JR	Jeugd reclassering
JB	Jeugd bescherming
IB'er	Intern begeleider op school
ZaWa	Zaanstreek Waterland